

# РЕШЕНИЕ

№ 2032

гр. София, 29.03.2023 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 36 състав,**  
в публично заседание на 02.02.2023 г. в следния състав:

**СЪДИЯ: Наташа Николова**

при участието на секретаря Виктория Вълчанова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **3935** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, ал. 1 от Административно процесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е искова молба на Д. Ц. Ишева и П. Ц. П., чрез процесуалния им представител адв. Б., срещу Дирекцията за Национален строителен контрол (ДНСК), с искане да бъде осъден ответникът да им заплати сума в размер на 73 350 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди от изпълнението на нищожна Заповед № ДК-02-00-15/16.02.2010 г. на началника на ДНСК за премахване на собствената им жилищна сграда, базалтови плочи около нея и 2 броя стоманобетонени резервоари, построени в ПИ № 427 от кад.л. № Г-9-6-Г, м. „Земнико“ („Терасите“) в землището на [населено място], Район „П.“ - СО, ведно със законната лихва върху сумата от момента на предявяването на исковата молба до окончателното ѝ изплащане. Молят съда да постанови осъдително решение. Претендират направените в хода на производството разноски.

В исковата молба и представената писмена защита са изложени съображения за нейната основателност. Посочва се, че са налице всички предпоставки за отговорността по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. Твърди се, че процесната заповед е била обявена за нищожна по надлежния съдебен ред с влезли в сила съдебни решения. Сочи се, че Д. Ц. Ишева и П. Ц. П. са собственици на процесната премахната сграда по силата на § 4а от ПЗР на ЗСПЗЗ. Безспорно е установено премахването на сградата и нейната стойност с подобренията в имота. Смята се, че без издаването и изпълнението на

нищожната заповед, ищците биха били и до настоящия момент собственици на процесния имот.

В проведено съдебно заседание ищците се представлява от адв. Б., който поддържа исковата молба.

Ответникът – Дирекцията за Национален строителен контрол (ДНСК), редовно уведомен, не се представлява и не изразява становище по исковата молба.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на исковата претенция.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Д. Ц. Ишева и П. Ц. П. са наследници на Ц. П. Н., починал на 30.04.1991 г., на когото е предоставено право на ползване на земеделски имот - поземлен имот с пл. № 472 от к.л. Г-9-6-Г, в.з. м. „Земнико“, [населено място], район „П.“ – Столична община по силата на ПМС № 21/1963 г.

Разпитаните по делото свидетели, установяват, че в горния имот в периода 1987 - 1990 г. е изградена процесната жилищна сграда (протокол от 28.04.2014 г. от проведено съдебно заседание по адм. дело № 4578/2012 г. на АССГ, 34-ти състав). Ищците не твърдят и по делото не се установява за строежа да е имало издадени строителни книжа.

Със заповед № РД-46-175/19.07.2007 г. на кмета на Район „П.“ е признато правото на наследниците на Ц. П. Н. - ползвател по § 4 от ПЗР на ЗСПЗЗ да придобие собственост при изпълнение на условията на § 4а, 4д и 4з от ПЗР на ЗСПЗЗ, върху 490 кв.м. от имот пл. № 472, кад.л. № Г-9-6-Г, м. „Терасите“, землище на [населено място], Район „П.“-СО. Съобразно указанията на ВАС, дадени с Решение № 1969/22.02.2016 г., постановено по адм. дело № 11655/2014 г., настоящият съдебен състав установява, че така посочената заповед е обжалвана и отменена с Решение № 5874/20.12.2011 г. по адм. дело № 9383/2010 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 7153/27.05.2013 г. на ВАС, по адм. дело № 3670/2012 г., като преписката е върната за ново разглеждане от административния орган. След връщане на преписката административният орган е издал заповед № РД-46-01/05.01.2015 г., с която е признато правото на наследниците на Ц. П. Н. - ползвател по § 4 от ПЗР на ЗСПЗЗ да придобие собственост при изпълнение на условията на § 4а, 4д и 4з от ПЗР на ЗСПЗЗ, върху 486 кв.м. от имот пл. № 472, кад.л. № Г-9-6-Г, м. „Терасите“, землище на [населено място], Район „П.“-СО и бивш имот 271 от кад. лист № 7, в.з. Г. емисия 1971 г. Така издадената заповед е била обжалвана, като с Решение № 72054 от 24.03.2017 г. на СРС, Първо ГО, 118-ти състав, по гр. дело № 9433/2015 г., влязло в сила на 17.05.2017 г., заповедта е била обявена за нищожна. По делото е представена и още една заповед със същото съдържание (л. 98 по делото), която след обжалване с влязло в сила решение на 30.09.2020 г. е обявена за нищожна (виж Решение № 106662 от 03.05.2019 г. на СРС, ГО, 90-ти състав, по адм. дело № 28838/2018 г. и Решение № 5049 от 30.09.2020 г. на АССГ, Х. КС, по адм. дело № 776/2020 г.).(Нещо повече, със Заповед № РПН21-РД56-36/21.10.2021 г., влязла в сила, е отказано на наследниците на Ц. П. Н. да придобият правото на собственост при условията на § 4а от ПЗР на ЗСПЗЗ върху имота, описан в посочените по-горе заповеди).

Със Заповед № ДК-02-00-15/16.02.2010 г. на началника на ДНСК е наредено да бъде премахнат незаконен строеж: „Жилищна сграда“, находящ се в поземлен имот с пл. № 427 от кад.л. № Г-9-6-Г, м. „Земнико“ в землището на [населено място], Район

„П.“-СО. Видно от протокол за установяване състоянието на строежа и строителната площадка след започване на принудителното изпълнение, на 05.04.2011 г. Заповед № ДК-02-00-15/16.02.2010 г. на началника на ДНСК е изпълнена, като жилищната сграда е премахната.

С влязло в сила на 07.10.2013 г. Решение № 3028/05.06.2012 г. по адм. дело № 8405/2011 г. на АССГ, Заповед № ДК-02-00-15/16.02.2010 г. на началника на ДНСК, е обявена за нищожна.

За изясняване на обстоятелства по делото е назначена и изслушана съдебно-оценителна експертиза. От същата се установява, че премахната процесна жилищна сграда е представлявала масивна тухлена едноетажна сграда за сезонно ползване. Същата е била със сутеренен етаж. Сградата е била изградена със стоманобетонна носеща конструкция и носещ скелет от колони, плочки и греди. В приземния етаж стените са били от тухлена зидария и измазани двустранно с вароциментова замазка. Д. покрив е бил от дървена носеща конструкция, двустранно отичане. Покривната обшивка била от битумни керемиди. Според вещото лице, сутеренният етаж на сградата е бил частично вкопан в терена и по смисъла на норматива е представлявал полуподземен етаж. Стените на сутерена са били бетонови. В приземния и таванки етаж, според експертизата, стените са били допълнително с гипсова шпакловка и по тавана е била монтирана дъсчена ламперия (сачак). Била е монтирана фасадна дограма – дървени двукатни прозорци и шпервани интериорни врати. По фасадата допълнително са монтирани метални предпазни решетки – 4 броя в приземния етаж и 6 броя в таванския етаж. На ниво приземен етаж е била изградена прилежаща тераса, неостъклена, с монтиран предпазен парапет. Била е изградена вътрешна електрическа инсталация в сградата. Налице е бил изграден и тавански етаж.

Според експертизата сградата е била с приблизителни размери в планировката 4.50 м./6.50 м. и със застроена площ от около 30 кв.м. Така описаната постройка е била свързана с уличната електрическа мрежа и водопровод. Строежът, съгласно събраните доказателства по делото е бил завършен през 1990 г.

Около сградата са били извършени и редица подобрения – два броя стоманобетонови резервоари, съответно с вместимост 4 и 6 куб. м., свързани с ВиК инсталацията на сградата и настилка от базалтови плочки като тротоарна алея с приблизителна площ от около 15 кв.м.

Според експертизата, като писмени доказателства в приобщеното дело е представен архитектурен проект – „Заснемане на вилна сграда в имот пл. № 472, вилна зона [населено място], местност „Зимника“, ОБНС П., С. област“. Заснемането е датирано от предполагаемия автор – арх. С. през м. март 1991 г. Този проект – заснемане, няма данни да е бил процедурен в компетентната администрация на район „П.“ или в централната столична администрация на [улица]. Съответно не е бил одобрен, респективно не е издавано разрешение за строеж или друг вид ИАА на основание изготвените, но неодобрени проекти. От така извършеното заснемане се констатира, че застроителното петно (застроена площ) на постройката е била с размери 4.5 X 6.5 м. и изчисляема площ от 29.25 кв.м. Разгърнатата застроена площ на сградата в горесцитирания проект – застнемане е посочена в размер на 99.4 кв.м. Тава са данните от представените по делото чертежи от обема на проекта-заснемане.

От експерта е извършена и оценка на процесната сграда. Същият е посочил, че вещната стойност на недвижимия имот е 56 491.01 лева, пазарната стойност на

общите части от недвижимия имот е 67 789.21 лева. Описани са стойността на подобренията, като общо същите са оценени на 8 200 лева, стойност към 2010 г. след остаряване – 6 560 лева. Изчислена е общата стойност на сградата и подобренията към 2010 г. – 74 349.21 лева и общата стойност на сградата и подобренията към 2023 г. – 65 427.30 лева.

Разпитани по делото като свидетели са следните лица: 1. В. И. А., съсед на ищците. Същият заявява, че съборената къща е била срещу неговата, която е в парцел 479. Това е във вилна зона „Терасите“. Свидетелят посочва, че 2010 – 2011 г. била съборена къщата на ищците от ДНСК. Били дошли с голям багер и големи камиони. Заявява в съдебно заседание, че бил купил къщата си през 2008 г., а тяхната вече била построена, но не знае точно коя година. Съборената постройка била изцяло построена и обзаведена. Когато са я бутали са се виждали вътре мебели и тапети. Според свидетеля къщата представлявала копано мазе и два етажа отгоре, като квадратура не била голяма, тъй като там се разрешавало 35 кв. м. на етаж. 2. С. М. Мълов, също съсед на ищците. Той твърди, че става дума за вилна зона „Зимника“ или както още я наричат „Терасите“ в землището на [населено място]. Заявява, че живее на същата улица, през няколко къщи в парцел 480, като полза сградата като вила. Споделя пред съда, че къщата му е тип паянтово жилище и е 38 кв.м. По отношение на процесната сграда сочи, че тя не е била паянтова, била на два етажа, измазана с прозорци. Казва, че не знае за други съборени къщи.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

По допустимостта на иска: искът е допустим. Той е предявен след отмяната на административен акт и срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт се твърди, че са причинени вредите. Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял имуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е неоснователен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите ЗЗД и тази по чл. 203 АПК, във връзка с чл. 1 ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различieto по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на

деликвентата към противоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 АПК и чл. 1 ЗОДОВ употребяват термините „актове“, „действия“ и „бездействия“, за които легално определение няма в цитираните закони, но под „акт“ не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждания може да търси обезщетение. Незаконосъобразните административни актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, вследствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразна със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Наличието на тези предпоставки ще бъде абсолютно условие за ангажиране на отговорността на държавата и съответно присъждане на обезщетение.

Деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (арг. чл. 154, ал. 1 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК) е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед фактическите твърдения на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на издаден административен акт или действие на длъжностно лице или орган на ответника; 2. незаконосъобразност на акта или действието; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния административен акт или действие на длъжностно лице или орган на ответника и настъпилия вредоносен резултат. При липсата на някой от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по посочения ред.

Първата предпоставка в случая е доказана – ДНСК, като ответник е издала Заповед № ДК-02-00-15/16.02.2010 г. за премахване на незаконен строеж.

Според настоящия съдебен състав е доказана и втората предпоставка – отмяната на този акт с влязло в сила съдебно решение № 12883 от 07.10.2013 г. на

ВАС, по адм. дело № 12773/2012 г.

Съдът намира, че в разглеждания казус не са налице и третата и четвъртата предпоставка за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, поради следното. За да се приеме, че на ищците са причинени вреди следва да се установи, че премахнатата сграда е била тяхна собственост. По силата на § 4а ПЗР на ЗСПЗЗ, която като презумира че построената сграда е собственост на ползвателя или наследниците му, дава възможност те да придобият и прилежаща ѝ земя, като в случая не се твърди и установява сградата да е придобита от бившия собственик на земеделската земя или неговите наследници съгласно ал. 3 или да е изнесена на публична продажба и придобита от трети лица съгласно ал. 4 на § 4. Както беше описано по-горе в изложението на настоящото съдебно решение към момента на издаване на процесната заповед и към момента на предявяване на исковата претенция не е била налице влязла в сила заповед по § 4 ПЗР на ЗСПЗЗ. Впоследствие е издадена заповед, влязла в сила, с която дори е отказано да придобият право на собственост на наследниците на Ц. Н. при условията на § 4а от ПЗР на ЗСПЗЗ върху процесния имот.

По делото, освен това, не се установява и твърди за строежа да има издадени строителни книжа - одобрен инвестиционен проект, строително разрешение, протокол за строителна линия и ниво, поради това той е незаконен. Доколкото сградата е построена извън урбанизирана територия, в земеделска земя, без издадено ЧЗР съгласно чл. 108, ал. 2 от ППЗТСУ (отм.), действал към извършване на строежа, не може да се приеме и че той е бил допустим по действащите подробни градоустройствени планове и по правилата и нормативите, действали по време на извършването му или съгласно този закон, т.е. той не отговаря на условията, визирани в § 16, ал.1 и в § 127 от ПР на ЗУТ и не може да се определи като търпим или узаконяем строеж.

Тълкувателно решение № 2/13.09.2011 г. на ОСГК на ВКС има отношение само към вещноправния статут на строежа, но не и към градоустройствения му такъв. Т.е. § 4а урежда само вещни права по отношение на строежа, но не прави същия законен, узаконяем или търпим. В този смисъл е налице и практика на ВАС - Решение № 13845 от 18.11.2010 г. на по адм. д. № 5507/2010 г., II о., Решение № 10956 от 3.08.2012 г. по адм. д. № 4005/2012 г., II о.

Съдът намира, че правото на собственост на строежа и законността на строежа е определяща за съществуването или отричането на правото на претендираната обезвреда за разрушения обект, с оглед принципа, че никой не може да черпи права от собственото си неправомерно поведение.

Въз основа на горното, съдът приема че не са налице предпоставките за ангажиране на отговорността на ДНСК по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, поради което искът, като неоснователен, следва да бъде отхвърлен.

По изложените съображения, Административен съд София-град, 36-ти състав

#### **РЕШИ:**

ОТХВЪРЛЯ предявения иск на Д. Ц. Ишева и П. Ц. П. срещу Дирекцията за Национален строителен контрол, с искане да бъде осъден ответникът да им заплати сума в размер на 73 350 лева, представляваща обезщетение за

имуществени вреди от изпълнението на нищожна Заповед № ДК-02-00-15/16.02.2010 г. на началника на ДНСК за премахване на собствената им жилищна сграда, базалтови плочи около нея и 2 броя стоманобетонени резервоари, построени в ПИ № 427 от кад.л. № Г-9-6-Г, м. „Земнико“ („Терасите“) в землището на [населено място], Район „П.“ - СО, ведно със законната лихва върху сумата от момента на предявяването на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

**СЪДИЯ:**